

Statusrapport
2016

FORSKA
SVERIGE
FÖR HÄLSA OCH VÄLSTÅND

Agenda för hälsa och välstånd

14 konkreta åtgärdsförslag med handlingsplaner

Redaktör: Anna Nilsson Vindefjärd

Förord

Sverige står idag inför en utmaning med ökande vårdkostnader, inte minst kopplat till en åldrande befolkning. Över 80 procent av de nuvarande kostnaderna beräknas vara relaterade till kroniska sjukdomar. För att både förbättra vår hälsa och begränsa kostnaderna krävs ett ökat fokus på att förebygga sjukdomar samtidigt som vi måste tillämpa ny forskning och nya metoder för att få bättre behandlingsresultat.

Det är väl belagt att forskning och innovation är en mycket god investering som leder till hälsovinster, ökade företagsinvesteringar, arbetstillfällen samt skatte- och exportintäkter. Många länder genomför därför omfattande strategiska satsningar på forskning och innovation för att möta samhällsutmaningen hälsa och samtidigt öka sitt välbefinnande.

Sverige är sedan länge en stark forskningsnation, men numera har vi inte samma utveckling av kvaliteten på forskning som Europas mest framgångsrika länder. Flera länder investerar dessutom mer statliga medel i forskning och utveckling (FoU) i förhållande till BNP än Sverige. De totala investeringarna i FoU i förhållande till BNP minskar i Sverige, vilket främst beror på att företagens FoU-verksamhet flyttas till andra länder. Samtidigt finns positiva exempel som avviker från trenden och det

är tydligt att den medicinska forskningen i Sverige skapar stora värden.

Det behövs en långsiktig, sammanhållen och nationell life science-strategi i Sverige – det har varit ett av Forska!Sveriges viktigaste budskap sedan bildandet 2010. Stiftelsen har sedan start arbetat med åtgärdsförslag som bidrag till en sådan strategi.

Den förra regeringen beslöt i juni 2014 att ta fram en lägesbeskrivning inför en life science-strategi. En månad senare tog Forska!Sverige initiativ till "Agenda för hälsa och välbefinnande" – en plattform där aktörer med olika perspektiv i life science-systemet, med Forska!Sverige som drivande i processen, samarbetar i policyfrågor och vidareutvecklar åtgärdsförslag till en nationell strategi.

Tillsammans arbetade vi fram prioriterade åtgärdsförslag som vi bedömer är effektiva för att stärka life science-systemet i Sverige och därmed öka både hälsa och välbefinnande, samtidigt som de går relativt snabbt att genomföra. Stärkt finansiering av medicinsk forskning är en förutsättning för att Sverige ska vara konkurrenskraftigt inom området. Samtidigt finns det stora behov av strukturella förändringar, vilket våra åtgärdsförslag fokuserar på. Åtgärderna samlas under följande fyra målbilder som är starkt knutna till varandra.

Excellent forskning och utbildning

– en förutsättning för välbefinnande och konkurrenskraft.

En kvalitetsdriven vård med patienten i fokus

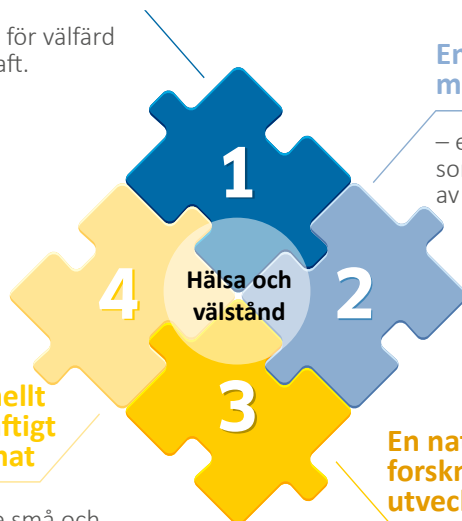
– ett väl fungerande system som gör att patienten får del av innovationer.

Ett internationellt konkurrenskraftigt näringslivsklimat

– som lockar både små och stora företag att bedriva forskning, utveckling och produktion i Sverige.

En nationell struktur för forskning och kvalitetsutveckling

– som underlättar insamling, användning och delning av data för att förbättra hälsa.

”Agenda för hälsa och välbefinnande” överlämnade 14 åtgärdsförslag och konkreta handlingsplaner till den nuvarande regeringen i maj 2015. Sedan dess har regeringen tagit ett flertal initiativ i linje med de åtgärdsförslagen. Vi kartlägger löpande regeringens arbete med att stärka life science-systemet. I en årlig statusrapport synliggör vi vad regeringen har gjort och vad som ännu

inte genomförts. Detta dokument sammanfattar statusrapporten och är tänkt att fungera som ett underlag för konstruktiva samtal mellan politiker och aktörerna i life science-systemet. Vi reserverar oss för att propositioner och annat politiskt underlag inte alltid är helt lättolkade, men vår ambition har varit att ge en så rättvisande bild som möjligt.

Olle Stendahl

Ordförande "Agenda för hälsa och välbefinnande"
Professor emeritus, Linköpings universitet

Anna Nilsson Vindefjärd

Generalsekreterare Forska!Sverige

Stockholm den 6e december 2016

Status för de 14 åtgärdsförslagen

”Agenda för hälsa och välbefinnande” överlämnade de 14 åtgärdsförslagen med handlingsplaner till nuvarande regering i maj 2015. Sedan dess har regeringen tagit ett flertal initiativ i linje med åtgärdsförslagen. I den här rapporten följer vi upp regeringens arbete med att stärka life science-systemet. Nedan är en sammanfattning där åtgärdsförslagen har färgmarkerats utifrån vår bedömning av nuvarande status för dess genomförande.

- Beslut saknas
- Arbete pågår
- Klart

- 1.1 Förändra struktur och underlag för statens stöd till forskning vid lärosäten
- 1.2 Justera meriteringssystemet inom akademi och vård
- 1.3 Skapa karriärtjänster för klinisk forskning
- 1.4 Stärk nyttan av den nationella portalen för kliniska studier
- 2.1 Kräv utvärdering av behandling, utbildning och forskning
- 2.2 Inför ackreditering av universitetssjukvård
- 2.3 Inför särskild fond för introduktion av innovativa metoder
- 2.4 Utveckla och harmonisera vårdens ersättningssystem
- 3.1 Tillsätt en arbetsgrupp för ”Nationell samordning för forskning och kvalitetsutveckling”
- 3.2 Utöka satsningen på nationella databanker, biobanker och kvalitetsregister
- 4.1 Stimulera forskning och utveckling i företag – skatter
- 4.2 Skapa specialiserade forsknings- och behandlingscentra
- 4.3 Säkerställ tillgång till kapital för små växande företag
- 4.4 Stärk innovationsupphandlingen

Analys

Regeringen prioriterar life science och har tagit ett brett grepp om området, främst via en samordnare som jobbar interdepartementalt och har stöd av en referensgrupp med nyckelaktörer. Inom ramen för samordnarens uppdrag pågår nu arbete som ligger i linje med flera av åtgärdsförslagen från "Agenda för hälsa och välbefinnande". I nästa steg är det viktigt att berörda departement tar beslut för att verkställa förslagen.

Regeringen har också tagit ett antal övergripande initiativ som fokuserar på life science.

Det nationella programmet för proteinforskning, metodutveckling och produktion av biologiska läkemedel är ett långsiktigt program som möjliggjordes i samarbete med AstraZeneca och Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse. Den statliga finansieringsdelen omfattar 320 miljoner kronor och kompletteras av privat medfinansiering. Utöver att stärka Sverige i ett viktigt framtidsfält, leder detta förhoppningsvis också till mer samverkan mellan offentliga och privata aktörer.

Regeringen ämnar avsätta 90 miljoner kronor för en testbädd för produktion av innovativa biologiska läkemedel vid GE Healthcare genom en ökning av Vinnovas forskningsanslag inom ramen för samverkansprogrammet för life science. Vinnova har också fått medel för att långsiktigt främja life science-systemet, via bland annat Swelife och MedTech4Health.

Regeringens förslag om att inrätta ett 10-årigt nationellt forskningsprogram om antibiotikaresistens, där Vetenskapsrådet får 25 miljoner att fördela fram till och med 2020, är ett viktigt steg i att skapa mer långsiktighet i forskningen. Internationellt samarbete är fundamentalt både för forskning och företagande inom life science och vi välkomnar det avtal som regeringen tecknade med USA i september om samarbete inom cancerområdet.

Det finns en tydlig ambition att lyfta fram life science i Sverige internationellt, vilket också märks i marknadsförings- och exportsatsningar. Än så länge har inte regeringen ansökt om värdskap för EMA, den europeiska läkemedelsmyndigheten. Frågan bereds för närvarande inom regeringskansliet och brådskar, då det är en strategiskt mycket viktig fråga för Sverige.

Regeringen har även tagit initiativ för att stärka innovation inom ett flertal sektorer, exempelvis via samverkansprogram och myndighetsuppdrag om att främja innovation. Regeringen har prioriterat digitaliseringsfrågan, vilket är fundamentalt för att skapa bättre förutsättningar för forskning, företag och vård och för att Sverige ska kunna vara konkurrenskraftigt inom life science i framtiden.

Utöver de nämnda initiativen visar vår granskning att arbete påbörjats och i vissa fall i stort sett kommit i land, för flera av de åtgärder som "Agenda för hälsa och välbefinnande" identifierat som prioriterade, vilket

beskrivs längre fram. Det kvarstår dock en del frågor:

Ger den nya forskningspolitiska propositionen tillräckliga förutsättningar för excellent medicinsk forskning, utbildning och innovation?

Det är viktigt att få ut så mycket som möjligt av varje forskningskrona och vi har presenterat förslag på justeringar för att råda bot på systemfel, som även OECD har tagit upp. Insikten om förändringsbehoven är tydligt uttryckt i regeringens forskningspolitiska proposition och vissa myndigheter får nya uppdrag i samband med det. Men ansvaret för en stor del av förändringarna läggs på universitet och högskolor, samtidigt som andelen basanslag jämfört med externa anslag inte förändras. Detta skapar en oro för att resurserna inte räcker för att driva igenom förändringarna. Den låga andelen basanslag i förhållande till externa anslag skiljer Sverige från länder som ökar kvaliteten i forskningen och gör det svårt att skapa rätt förutsättningar för hög kvalitet. Sveriges Unga Akademi redovisar tydligt vilka utmaningar en låg andel basanslag för med sig ([länk till artikel](#)).

Vi välkomnar att regeringen är tydlig med att nya medel inte syftar till att öka antalet forskare utan att öka kvaliteten i forskningen. Framförallt genom större utrymme för forskning inom anställningarna, en bättre karriärstruktur och ökad stimulans för nationell och internationell rörlighet. Frågan kvarstår dock om hur långt de nya medlen räcker. Regeringen lägger stor vikt vid samverkan, vilket är bra. Vi vill dock understryka att samverkan bör ses som ett verktyg och inte ett mål i sig. Det är viktigt att en indikator för resursfördelning på om-

rådet utformas med stor omsorg.

Forskningsinfrastruktur lyfts i propositionen och medel föreslås gå till att öka nyttjandet av befintlig forskningsinfrastruktur, exempelvis SciLifeLab och Max IV. Vi saknar dock besked om den långsiktiga finansieringen av tung infrastruktur, vilket är en mycket viktig sak att få på plats för Sverige som forskningsnation. Ansvaret för tung forskningsinfrastruktur, utöver SciLifeLab, ESS och Max IV, vilar på ett antal universitet och det behövs en tydlighet angående finansiering och hantering av dessa framgent.

Är användning av forskning och innovation i vården tillräckligt prioriterad?

Regeringen har beslutat om utvärdering av klinisk forskning inom ramen för ALF-avtalen och "ackreditering" av universitetssjukvård. Tillsammans med en ökad satsning på klinisk behandlingsforskning och biobanker kommer detta att höja kvaliteten i vården.

Ett antal förarbeten har påbörjats om att utveckla och harmonisera vårdens ersättningssystem. Det är en fundamentalt viktig, men komplex förändring som behövs och vi hyser en viss oro för att beslut inom området kan dra ut på tiden. Vi uppmanar regeringen att prioritera frågan högt.

Digitaliseringen – finns det tydlig samordning?

Vi uppskattar att regeringen har tagit ett stort antal initiativ kopplat till digitalisering, och det är mycket viktigt att frågorna om ledning och samordning får en bra nationell lösning. Vad innebär det exempelvis att ansvaret delas av två ministrar, och att

det är civilministern och inte hälsoministern som ansvarar för offentlig digitalisering?

Life science-samordnaren har nyligen skapat en arbetsgrupp som ska ta ett övergripande nationellt grepp om digitalisering inom life science. Denna grupp bör i sitt arbete inkludera både vårdgivares, patienters, akademins, myndigheters och företagens roll och ansvar. Sammankoppling mellan de olika källorna för hälsodata måste komma på plats och regeringen bör aktivt arbeta för uppkoppling till ett nationellt system.

Det finns ett stort behov av att utöka satsningen på nationella databanker, biobanker och kvalitetsregister. Under våren 2017 ska en projektgrupp presentera förslag för att säkra ett stabilt system på lång sikt, inklusive finansieringsmodell. Det är oerhört viktigt att processen går enligt plan och att staten och regioner/landsting prioriterar beslutsfattande så att det nya systemet verkligen kommer igång 2017.

Kommer Sverige kunna erbjuda ett konkurrenskraftigt klimat för FoU-intensiva företag?

Vi ser mycket positivt på regeringens förändring av statens riskkapital och på uppdraget till upphandlingsmyndigheten om att främja innovation. En högt prioriterad fråga inom "Agenda för hälsa och välbefinnande" är specialiserade forsknings- och behandlingscentra. Regeringen föreslår att en del av Vetenskapsrådets medel till klinisk forskning ska gå till tematiska forsknings- och innovationssamarbeten mellan hälso- och sjukvården, högskolesektorn och näringslivet.

Däremot saknar vi initiativ inom skatteområdet i syfte att stimulera forskning och utveckling i företag. Detta är allvarligt. I propositionen beskrivs värdet av den expertskatt och det skatteavdrag för forsknings- och utvecklingskostnader som Sverige redan har. Dessa har dock uppfattats som otillräckliga i omfattning av berörda aktörer och vi kan inte identifiera några regeringsinitiativ till att utveckla dem.

För att citera "Entreprenörskapsutredningen" (okt 2016): *Sämre förutsättningar än i våra konkurrentländer när det gäller totalt skattetryck, inkomstskatter, skattesatser på kapitalinkomster, utdelningar, optionsvinster och forskning och innovation riskerar på sikt att urholka konkurrens- och attraktionskraften i Sverige.*

Vi är oroad över att regeringen ännu inte lyft "Entreprenörskapsutredningen", till skillnad från utredningar som "Vinst i välfärd" och "Översyn av 3:12-reglerna" där flera av förslagen bedöms ha en negativ inverkan på näringslivets utveckling i Sverige.

I följande granskning får åtgärder som regeringen redan genomfört grönt ljus, åtgärder som behöver kompletteras alternativt innebär långa processer (vilket i vissa fall inte går att komma ifrån) leder till gult ljus, och förslag som vi inte ser att regeringen har agerat på ger ett rött ljus.

I dagsläget får regeringen grönt ljus när det gäller tre av de 14 åtgärdsförslagen. Åtta punkter leder till gult ljus och tre leder till rött ljus.

Granskning

Vi har kartlagt regeringens arbete med att förbättra förutsättningarna för medicinsk forskning, företagande och vård. I vår granskning fokuserar vi på de 14 åtgärdsförslag som "Agenda för hälsa och välbefinnande" presenterade i maj 2015.* Viktiga övergripande initiativ omnämns i analysen av detta dokument. Vi har färgmarkerat åtgärdsförslagen utifrån hur vi bedömer nuvarande status för dess genomförande:

- Beslut saknas
- Arbete pågår
- Klart

1. Excellent forskning och utbildning

1.1 Förändra strukturen och underlaget för statens stöd till forskning vid lärosäten

Förslaget att den forskningspolitiska propositionen skulle bli en "Proposition för forskning, innovation och högre utbildning" har hörsammats. Regeringen föreslår att anslagsnivån till universitet och högskolor höjs successivt med totalt 1,3 miljarder kronor under perioden 2017–2020. Erfarenhetsmässigt kommer cirka en tredjedel, alltså drygt 400 miljoner kronor årligen, att användas till medicinsk forskning.

Regeringen kommer att tillsätta en utredning för att se över systemet för resurstilldelning till universitet och högskolor.

I nuläget föreslår regeringen att en andel av anslagen för forskning och utbildning på forskarnivå till statliga högskolor och universitet även i fortsättningen ska tilldelas efter kvalitetsindikatorer. Utöver de indikatorer som används sedan tidigare, publiceringar och citeringar, avser regeringen att utforma incitament för samverkan med näringsliv och offentlig sektor samt med civilsamhället och medborgarna i stort.

* **Tidsperiod:** Sökningen av regeringens initiativ omfattar tidsperioden den 1 maj 2015 t.o.m. 28 november 2016 då forskningspropositionen presenterades. **Söksidor:** www.regeringen.se www.sou.gov.se samt nyhetsbevakning via Meltwater. Samtliga departement samt regering och riksdag har inkluderats i sökningen. **Typ av dokument:** Regeringsbeslut, statens offentliga utredningar, propositioner och remisser. **Områden:** Högskola & Forskning, Innovation, Folkhälsa och sjukvård, Offentlig upphandling, Kommuner & landsting, Näringspolitik, Regional tillväxt **Avgränsningar:** Vi har i sökningen fokuserat på det som är relevant för de 14 specifika åtgärdsförslagen och handlingsplanerna, vilket gör att det kan finnas initiativ av intresse för området som kan ha förbisetts.

Regeringen anser att höjningen av forskningsanslagen ger lärosätena:

- större kontroll över sina prioriteringar samt forskningens inriktning och genomförande
- stärkta förutsättningar för att ta ett större ansvar för:
 - ökad jämställdhet
 - stärkt samband mellan utbildning och forskning
 - stärkt samverkan med omgivande samhälle
 - nyttiggörande av forskning
 - utbildning på forskarnivå och forskares karriärvägar
 - att ge forskning större utrymme inom anställningarna
 - att rekrytera de bästa forskarna
 - forskningsinfrastruktur
 - att framgångsrikt kunna delta i och medfinansiera större EU-program
 - att förbättra villkoren och möjligheterna för meritering för lärare och forskare
 - en mer jämställd, strategisk och kvalitetssäkrad fördelning av forskningsmedlen

Regeringen avser följa upp att målen uppfylls. De myndigheter som ansvarar för statistik, uppföljningar och analyser av högskolans verksamhet föreslås få i uppdrag att ansvara för utvecklingsarbete och ökad samordning och systematik i arbetet. Universitetskanslersämbetet föreslås få i uppgift att ansvara för kvalitets- säkring av forskning samt att följa upp och utvärdera utfallet av könsfördelningen bland nyrekryterade professorer.

Den tidigare regeringens satsningar på strategiska forskningsområden fortsätter. Regeringen föreslår vidare att Vetenskapsrådets anslag höjs successivt med totalt 40 miljoner kronor 2018-2020 för att öka nyttjandet av befintlig forskningsinfrastruktur, t.ex. SciLifeLab och Max IV, bland forskare från näringsliv, offentlig sektor och internationellt.

För att effektivisera och stärka forskningsfinansiärernas internationella insatser föreslår regeringen att Vinnova får i uppdrag att inrätta en nationell samordningsfunktion för finansiering och samordning av internationella forsknings- och innovationssamarbeten utanför EU, i samverkan med andra forskningsfinansiärer.

Utöver initiativen i den forskningspolitiska propositionen har regeringen tagit ett antal initiativ tidigare. Exempelvis ett anslag på 18 miljoner kronor till Vetenskapsrådet under 2016 för att överbrygga gapet mellan grundforskning och kommersialisering av forskningsresultat inom life science (Proof-of-concept). Regeringen har också anslagit 12 miljoner kronor under 2016, fördelat på fem universitet, för innovationsverksamhet (Förinkubation), samt avser att se över inriktningen för de holdingbolag som förvaltas av lärosätena.

Vi bedömer att åtgärd 1.1 är påbörjad, då insikten om förändringsbehoven är tydligt uttryckta hos regeringen och vissa myndigheter får nya uppdrag i samband med det. Men ansvaret för en stor del av förändringarna läggs på universitet och högskolor, samtidigt som andelen basanslag jämfört med externa anslag inte förändras, vilket skapar oro över om förändringarna ska kunna förverkligas.

1.2 Justera meriteringssystemet

Regeringen anser, i likhet med Forskarkarriärutredningen, att meriteringsanställningen behöver bli mer enhetligt nationellt reglerad i vissa grundläggande avseenden. Forskarkarriärutredningens förslag har remissbehandlats och frågan bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

1.3 Skapa karriärtjänster för klinisk forskning

Vi saknar initiativ på området karriärtjänster för klinisk forskning, men den kliniska forskningen stärks, se övriga initiativ nedan.

1.4 Stärk nyttan av den nationella portalen för klinisk forskning

Regeringen invigde i september 2015 en enhet för nationell samordning av kliniska studier. Enheten ska stödja och utveckla samverkan mellan landets olika resurser för genomförande av klinisk forskning, så att de utnyttjas effektivare. Verksamheten har kommit igång. I den strategi som enhetens ledning nu utarbetar är det viktigt att framtagande av uppföljningsdata finns med. Det verkar också hur driften av de initiativ som enheten startar ska finansieras på regional nivå.

Vi föreslog i "Agenda för hälsa och välbefinnande" att Sveriges erbjudande vad gäller kliniska studier skulle marknadsföras internationellt. Business Sweden har nu tagit fram informationsmaterial och en hemsida för att marknadsföra svensk life science.

Vi ser positivt på att regeringen – med anledning av den nya EU-förordningen om kliniska prövningar – har tagit initiativ till en översyn av organisationen för etikprövning, och att Statens medicinsk-etiska råd har sammanställt en analys av etiska problem inom området klinisk innovation.

Exempel på övriga regeringsinitiativ inom ramen för målområde 1

- Regeringen föreslår att Vetenskapsrådets forskningsanslag för klinisk forskning höjs successivt med totalt 40 miljoner kronor till år 2020. Förslaget ingår i regeringens initiativ "Hälsoutmaningen". En del av dessa medel för klinisk forskning ska gå till att vidareutveckla klinisk behandlingsforskning. Utöver detta ska en del av medlen gå till att utveckla tematiska forsknings- och innovationssamarbeten mellan hälso- och sjukvården, högskolesektorn och näringslivet. Det senare initiativet beskrivs mer under åtgärdsförslag 4.2.
- Ändring av högskolelagen (1992:1434) med syfte att skapa förutsättningar för att universitetens och högskolors styrelser ska kunna få en ändamålsenlig kompetens så att svensk utbildning och forskning håller en internationellt hög standard.

2. En kvalitetsdriven vård med patienten i fokus

2.1 Kräv utvärdering av behandling, utbildning och forskning

En ny resursfördelningsmodell för ALF-medel till landstingen ska införas från 2019, vilket innebär att fördelningen av tjugo procent av den årliga ALF-ersättningen ska baseras på utvärdering av den kliniska forskningens kvalitet.

Vetenskapsrådet har fått i uppdrag av regeringen att genomföra denna utvärdering vart fjärde år och ett ALF-kansli upprättas hos myndigheten. Modellen kommer med stor sannolikhet att stärka den kliniska forskningens kvalitet och på så sätt främja hälso- och sjukvårdens utveckling.

Vidare är SKL:s forskningsbokslut, det vill säga att alla landsting bland annat ska redovisa sin medverkan i kliniska studier, ett viktigt steg för att skapa incitament till forskning inom vården.

2.2 Inför ackreditering av universitetssjukvård

De nationella kriterierna för universitetssjukvård är fastställda av den nationella ALF-gruppen. Socialstyrelsen kommer att vara granskande myndighet med uppdrag att göra återkommande utvärderingar med start 2017.

2.3 Inför särskild fond för introduktion av innovativa metoder

Vi hittar inget specifikt initiativ om fonder för introduktion av innovativa metoder.

2.4 Utveckla och harmonisera vårdens ersättningssystem

Regeringen har tagit initiativ till en förstudie kring ny ersättningsmodell för antibiotika, vilket vi välkomnar. Ännu viktigare, ur ett bredare perspektiv, är att life

science-samordnaren tillsatt en arbetsgrupp om ersättningssystem, vars första uppdrag är att ta fram en vitbok över vilka landstingsinterna ersättningssystem som gynnar, respektive missgynnar, upptag av innovation i vården. Uppdraget genomförs tillsammans med SKL.

Exempel på övriga regeringsinitiativ inom ramen för målområde 2

- Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2017 att Inspektionen för vård och omsorg tillförs förstärkta förvaltningsanslag om 70 miljoner kronor från 2017 för att utveckla arbetet med tillsynen i syfte att öka kvalitet och effektivt resursutnyttjande.
- Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2017 att Fortes anslagsnivå höjs med 15 miljoner kronor till år 2020 för att öka kunskapen om styrningen av hälso- och sjukvård och socialtjänst för en kunskapsbaserad och innovativ utveckling. Anslaget ska främja verksamhetsnära forskning och inkludera implementeringsforskning.
- Regeringen avsätter 1 miljard kronor per år från och med 2016 i syfte att höja kvaliteten och effektiviteten i hälso- och sjukvården genom att förbättra förutsättningarna för rätt användning av professionernas kompetens och genom att påverka landstingens kompetensförsörjning i positiv riktning.
- En förordning om statlig styrning med kunskap avseende hälso- och sjukvård och socialtjänst trädde i kraft den 1 juli 2015. Den sätter ökat fokus på samordnad, effektiv och behovsanpassad styrning.
- Tillitsdelegationen tillsattes i juni 2016 av regeringen för att främja idé- och verksamhetsutveckling mot en mer tillitsbaserad styrning när det gäller kommunal verksamhet, inklusive olika ersättningsmodellens påverkan på verksamhetens kvalitetsutveckling.

3. En nationell struktur för forskning och kvalitetsutveckling som underlättar insamling, användning och delning av data för att förbättra hälsa

3.1

Tillsätt en arbetsgrupp för "Nationell samordning för forskning och kvalitetsutveckling"

Det finns nu, under life science-samordnaren, en grupp som arbetar fram handlingsplaner med övergripande nationellt fokus. För att få önskad effekt krävs det att beslutsfattare på nationell och regional nivå implementerar gruppens kommande förslag.

3.2

Utöka satsningen på nationella databanker, biobanker och kvalitetsregister

Regeringens fokus har varit att justera lagar för att underlätta användningen av biobanker och kvalitetsregister i forskning. Denna process är mycket viktig och bör snabbas på ytterligare. Finansiellt, utifrån budgetpropositionen, ser vi dessvärre en budgetminskning för register för år 2017. Regeringen föreslår dock en anslagshöjning till Vetenskapsrådet för biobanker och kvalitetsregister på totalt 50 miljoner kronor för åren 2018-2020.

Under våren 2017 ska en projektgrupp presentera förslag för att säkra ett stabilt system på lång sikt, inklusive finansieringsmodell. Det är nu viktigt att staten och regioner/landsting prioriterar beslutsfattande så att det nya systemet kommer igång 2017, annars riskerar vi att tappa kompetens inom ett område som utgör en oerhört viktig konkurrensfördel.

Inom det specifika området demensvård tilldelade regeringen 4,8 miljoner kronor under 2016 till två nationella kvalitetsregister för att få ökad användning av dessa i kommunerna.

Exempel på övriga regeringsinitiativ inom ramen för målområde 3

- Förslag om ny lag för forskningsdatabaser.
- En särskild utredare ska se över lagstiftningen runt biobanker.
- Regeringen föreslår i budgetpropositionen 2017 att sjukvårdshuvudmännen ska erhålla anslag om 74 miljoner kronor år 2017 för de kostnader som uppstår i samband med de krav som den nya lagen ställer om kvalitets- och säkerhetsnormer vid hantering av mänskliga vävnader och celler, till exempel för biobanker.
- Regeringen anslog 2016 tre miljoner kronor till Sveriges standardiseringsförbund för att snabba på processen att åta sig sekretariatsansvar för internationell standardisering och för ett ökat engagemang i den internationella standardiseringen.
- Digitalisering för bättre hälsa, vård och omsorg:
 - Del I: ettårigt anslag till Vinnova på 22 miljoner kronor som utgår från de strategiska innovationsprogrammen Swelife och Medtech4Health. Slutredovisades i juni 2016.
 - Del II: beslut har tagits om tvåårigt anslag till Vinnova på 30 miljoner kronor för insatser att ta tillvara digitaliseringens möjligheter för bättre hälsa, vård och omsorg.
- Digitaliseringspiloter – drygt 20 miljoner kronor har delats ut till projekt via Vinnova under 2016. Samfinansieras av näringsliv inom ett flertal branscher och akademien.

- Regeringen har tillsatt ett råd för digitaliseringen av det offentliga Sverige: forum för samordning mellan myndigheter, mellan kommuner och landsting, samt inom Regeringskansliet.
- Lansering av en vision för e-hälsoarbetet med sikte på år 2025.
- Svensk förening för medicinsk informatik har fått i uppdrag att göra en jämförelse av internationella e-hälsoinsatser.
- Regeringen och SKL har beslutat om en nationell läkemedelsstrategi 2016-2018, där e-hälsa ingår som en viktig del.
- Regeringen föreslår att:
 - Kungliga Tekniska högskolan och Linköpings universitet tillförs 150 miljoner kronor år 2020 för att tillsammans bilda forskningscentra för framtidens teknik för digitalisering.
 - Vetenskapsrådet får 5 miljoner kronor 2017 för att utveckla Sunets roll avseende samordnade och kostnadseffektiva IT-tjänster för anslutna myndigheter och organisationer.
 - 6,5 miljoner kronor från Vetenskapsrådets forskningsanslag överförs till Kungliga bibliotekets anslag fr.o.m. 2017, för finansiering av nationellt samordningsuppdrag för öppen tillgång (open access) till vetenskapliga publikationer och vidareutveckling av SwePub.
 - 10 miljoner kronor t.o.m. 2020 läggs till Vinnovas anslag för forskning och innovation för att användas till initiativ inom området standardisering.

4. Ett internationellt konkurrenskraftigt näringslivsklimat

4.1

Stimulera forskning och utveckling i företag – skatter

Vi hittar inga specifika initiativ i linje med förslaget.

4.2

Skapa specialiserade forsknings- och behandlingscentra

Regeringen anslog 48 miljoner kronor under 2016 för fortsatt arbete med regionala cancercentrum till de landsting som avser att samverka inom respektive centrum. Det finns betydande potential i ökad öppenhet mot och samverkan med näringslivet för dessa centrum.

Inom ramen för "Hälsoutmaningen" föreslår regeringen att Vetenskapsrådets forskningsanslag för klinisk forskning höjs successivt med totalt 40 miljoner kronor till år 2020. En del av dessa medel går till att stärka klinisk behandlingsforskning, vilket redan beskrivits under målområde 1. De 40 miljonerna ska delvis också gå till att utveckla tematiska forsknings- och innovationssamarbeten mellan hälso- och sjukvården, högskolesektorn och näringslivet.

4.3

Säkerställ tillgång till kapital för små växande företag

Riksdagen har antagit regeringens förslag om ny struktur för statens riskkapitalinsatser, som ligger väl i linje med vårt åtgärdsförslag. Genomförandet kvarstår och det är viktigt att näringsdepartementet nu skapar strukturer som fungerar väl även för life science som kräver annan kompetens och tidsram än de flesta andra investeringsområden.

4.4

Stärk innovationsupphandlingen

Regeringen lanserade en nationell upphandlingsstrategi 2016. Strategin syftar bland annat till att göra innovationsupphandling till en naturlig del av de upphandlande myndigheternas verksamhetsutveckling.

Regeringen har gett den nya upphandlingsmyndigheten i uppdrag att främja innovation genom tidig dialog och att se över lagarna i samma syfte. Regeringen har lagt ett nytt lagförslag som omfattar inrättandet av innovationspartnerskap i syfte att skapa förutsättningar för utveckling och inköp av en innovativ vara, tjänst eller byggentreprenad. Nu behöver regeringen och SKL göra en överenskommelse om att kommuner och landsting tar fram handlingsplaner för ökad innovationsupphandling.

Exempel på övriga regeringsinitiativ inom ramen för målområde 4

- Uppdrag åt PRV och Vinnova att genomföra insatser för kunskapsutveckling och för förbättrat offentligt stöd för hantering av immateriella tillgångar.
- En exportstrategi som samordnas inom "Team Sweden".
- Vinnova tilldelas 10 miljoner kronor för att, i samverkan med regeringens life science-samordnare, utveckla en modell för kommersialisering av tillgångar i stora företag.
- Verifiering av innovativa affärsidéer – förslag om 30 miljoner kronor till Vinnova för 2018-2019.

Länkar till tidigare rapporter från "Agenda för hälsa och välbefinnande"

En utförlig beskrivning av åtgärdsförslagen finns i:

[Agenda för hälsa och välbefinnande – 14 konkreta åtgärdsförslag med handlingsplaner och sammanfattning](#)

En beskrivning av life science aktörernas erbjudande finns i:

[Agenda för hälsa och välbefinnande – Hur får Sverige ut mer av varje forskningskrona?](#)

Detta är vår vision för life science år 2025:

Sverige är en global nyckelaktör inom life science som attraherar toptalanger

Med starka och långsiktiga satsningar på utbildning och forskning ges stort utrymme för nyfikenhet, driv, vetenskaplighet och excellens.

Sverige är föregångslandet inom hälso- och sjukvård tack vare att kompetens omsätts i praktiken

Samspelet mellan akademi, företag, vård och befolkning skapar attraktiva miljöer för forskning och innovation, och en hälso- och sjukvård i framkant.

Vårdens samordnade uppdrag att dokumentera relevant information bidrar till en unik nationell plattform för forskning och kvalitetsutveckling. Forskare och företag lockas till Sverige som en ledande nation för patientnära studier.

Sverige är en magnet för life science-investeringar

Med sin innovativa och dynamiska miljö, i kombination med attraktiva förutsättningar för näringslivet, är Sverige en av de mest konkurrenskraftiga life science-nationerna i världen.

Agenda för hälsa och välbefinnande – ett samarbete mellan

och:

